

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 3 december 2019
(OR. en)

14750/19

DROIPEN 194
COPEN 468
JAI 1290
CT 133
FREMP 175
SOC 784

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

av den: 3 december 2019

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 14056/19 + COR 1

Ärende: Rådets slutsatser om brottsoffers rättigheter

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om brottsoffers rättigheter, som antogs av rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 3 december 2019.

RÅDETS SLUTSATSER OM BROTTSOFFERS RÄTTIGHETER*Rådet*

- som erinrar om de betydande framsteg som gjorts när det gäller att upprätta en övergripande EU-ram för brottsoffers rättigheter,
 - som understryker vikten av att vidareutveckla denna ram och förbättra dess smidiga och effektiva genomförande, med deltagande av alla berörda aktörer,
1. BEKRÄFTAR Europeiska unionens nya strategiska agenda, enligt vilken skyddet av medborgare och friheter är en av huvudprioriteringarna för unionens åtgärder 2019–2024; Europeiska rådet har framhållit att Europa måste vara en plats där människor känner sig fria och trygga,
 2. NOTERAR med tillfredsställelse kommissionens arbete både med att ytterligare förbättra offrens rättigheter och med att identifiera lämpliga förbättringar när det gäller brottsoffers tillgång till ersättning; rådet anser dessutom att rapporten *Strengthening victims' rights: from compensation to reparation - For a new EU victims' rights strategy 2020-2025*¹ är en god utgångspunkt för det fortsatta arbetet,
 3. ERKÄNNER det betydande arbete som utförts av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), särskilt när det gäller forskning och undersökningar om identifiering och undanröjande av brister i fråga om brottsoffers rättigheter, t.ex. de fyra rapporter om rättvisa för offer för våldsbrott som offentliggjordes i april 2019; på grundval av de synpunkter som framförs i de ovannämnda rapporterna anser rådet att det är uppenbart att det krävs åtgärder för att förbättra brottsoffers tillgång till rättslig prövning och ersättning,

¹ Rapporten finns i dok. 8629/19.

4. BEKRÄFTAR rådets slutsatser om offer för terrorism² och om förebyggande och bekämpning av alla former av våld mot kvinnor och flickor, inbegripet kvinnlig könsstympning, som offentliggjordes i maj 2014³,
5. ERKÄNNER de konkreta resultat som uppnåtts genom arbetet inom det övergripande mandatet för EU-samordnaren för kampen mot människohandel, i enlighet med artikel 20 i EU:s direktiv mot människohandel, även när det gäller tillgång till och förverkligande av rättigheter för offer för människohandel, och i samband med meddelandet *Rapport om uppföljningen av EU:s strategi för utrotande av människohandel och ytterligare konkreta åtgärder* från 2017,
6. ANSER det vara särskilt viktigt att fortsätta och intensifiera arbetet för att stärka brottsoffers rättigheter i Europeiska unionen; i detta syfte bör den pågående bedömningen av genomförandet av de senaste rättsliga instrumenten, t.ex. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism⁴ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF⁵, slutföras inom kort; rådet anser att det är motiverat att fortsätta att utveckla Europeiska unionens politik för brottsoffer i enlighet med EU:s senaste relevanta bestämmelser och med hänsyn till brottsoffers behov och rättigheter,
7. ANSER att återställande av brottsoffrets frysta egendom enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande⁶ är ett viktigt sätt att ge brottsoffret erkännande,

² 9719/18.

³ 9543/14.

⁴ EUT L 88, 31.3.2017, s. 6.

⁵ EUT L 315, 14.11.2012, s. 57.

⁶ EGT L 303, 28.11.2018, s. 1.

8. UNDERSTRYKER vikten av att bestämmelserna om brottsoffers rättigheter i högre grad övergår till att bli bästa praxis i medlemsstaterna; det är viktigt att brottsoffer känner att deras rättigheter tillämpas i praktiken, oberoende av i vilken medlemsstat brottet har begåtts; brottsoffers tillgång till rättigheter måste säkerställas genom att effektiviteten i kommunikationen med brottsoffer förbättras med hjälp av alla lämpliga åtgärder; dessutom behövs ett omfattande och permanent stöd för utbildning och sakkunskap bland personer som möter brottsoffer,
9. BETONAR vikten av EU-finansiering för främjande av brottsoffers rättigheter i medlemsstaterna; rådet anser att det är väsentligt att möjligheten att finansiera åtgärder och initiativ som syftar till att förbättra brottsoffers rättigheter inkluderas i programmet Rättsliga frågor, programmet för rättigheter och värden och Fonden för inre säkerhet i unionens fleråriga budgetram för 2021–2027,
10. ÄR MEDVETET om att frågor som rör brottsoffers rättigheter är interinstitutionella, myndighetsövergripande och flerdimensionella samt kräver samordning; vid utvecklingen av samordningen på EU-nivå måste man utvärdera erfarenheterna av de uppgifter som rör samordning innan man överväger att inrätta nya samordningsstrukturer eller ändra befintliga uppgifter; i synnerhet bör eventuella överlappningar med befintliga mandat och ramar för samordning på EU-nivå som införts i enlighet med EU-lagstiftningen undvikas; det är viktigt att EU aktivt främjar gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstaterna; de nationella samordningsstrukturerna bör dock fortfarande ligga helt under medlemsstaternas ansvar,
11. NOTERAR att alla former av it-brottslighet och skadligt onlinebeteende fortsätter att öka, trots betydande insatser för att säkerställa att reglerna tillämpas och rättigheterna upprätthålls i cyberrymden, vilket betyder att det är nödvändigt att skydda brottsoffer som på gränsöverskridande nivå råkat ut för att deras grundläggande rättigheter kränkts, blivit föremål för ekonomiska förluster, identitetsstöld och fått sitt anseende skadat,

12. ANSER att samarbetet måste stärkas både på EU-nivå och nationellt; samarbetet mellan medlemsstaterna måste öka och bli effektivare med hjälp av befintliga EU-nätverk; man skulle kunna överväga ett samarbete mellan det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter (nedan kallat *rättighetsnätverket*)⁷ och andra relevanta EU-nätverk, t.ex. det europeiska rättsliga nätverket⁸ och det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet (EUCPN)⁹; dessutom anser rådet att möten med centrala kontaktpunkter som definieras i direktivet om ersättning kan organiseras mer regelbundet, till exempel i samband med möten och verksamhet inom rättighetsnätverket; för att ge brottsoffers synpunkter ett tydligt erkännande och stärka stödet till brottsoffer måste partnerskap med organisationer och/eller andra aktörer som tillhandahåller stödtjänster till brottsoffer främjas aktivt,
13. ANSER att ersättning för skador som brottsoffer har lidit till följd av brott tillhör brottsoffers centrala rättigheter; gärningsmannen har den huvudsakliga skyldigheten att på ett effektivt sätt ge brottsoffren ersättning, men särskilda ansträngningar bör göras inom en nära framtid för att förbättra brottsoffrens faktiska tillgång till statlig ersättning, i enlighet med bestämmelserna om nationella system för ersättning i rådets direktiv 2004/80/EG av den 29 april 2004 om ersättning till brottsoffer (nedan kallat *direktivet om ersättning*)¹⁰; detta kommer att förbättra situationen för i synnerhet offer för uppsåtliga våldsbrott,

⁷ Rättighetsnätverket inrättades för att genomföra rådets slutsatser om inrättande av ett informellt europeiskt nätverk för brottsoffers rättigheter, vilka antogs i juni 2016 (9997/16).

⁸ Rådets beslut 2008/976/RIF av den 16 december 2008 om det europeiska rättsliga nätverket (EUT L 348, 24.12.2008, s. 130).

⁹ Rådets beslut 2009/902/RIF av den 30 november 2009 om inrättande av ett europeiskt nätverk för förebyggande av brottslighet (EUCPN) och om upphävande av beslut 2001/427/RIF (EUT L 321, 8.12.2009, s. 44).

¹⁰ EGT L 261, 6.8.2004, s. 15.

14. ANSER att lämpliga åtgärder bör övervägas för att förbättra brottsoffers tillgång till ersättning; dessa åtgärder skulle kunna omfatta stärkt samarbete på nationell nivå och EU-nivå; en eventuell översyn av direktivet om ersättning kan också övervägas beroende på resultatet av den pågående utvärderingen; en del av den eventuella översynen bör syfta till att ytterligare definiera de nationella kontaktpunkternas uppgifter; för att överväga framtida åtgärder på området för brottsoffrens tillgång till ersättning bör dessutom mer information tillhandahållas om svårigheter vid genomförandet av direktivet om ersättning; dessutom behövs mer information om nationella kriterier för ersättning och definitioner av uppsåtliga våldsbrott i medlemsstaterna,
15. UNDERSTRYKER att ersättningen, för att förenkla systemen för statlig ersättning och för att ta tillräcklig hänsyn till skillnaderna mellan medlemsstaterna, måste förbli ekonomisk; genom att tillhandahålla lämpligt stöd och skydd bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att brottsoffer inte utsätts för sekundär viktimisering när de begär ersättning; rådet anser inte att det är möjligt att harmonisera ersättningen och systemen för statlig ersättning, men man skulle kunna undersöka om definitionen av brottsoffer som har rätt till statlig ersättning kan harmoniseras i någon mån.

Europeiska kommissionen uppmanas att

1. UTARBETA en EU-strategi för 2020–2024 om brottsoffers rättigheter; strategin bör vara heltäckande och omfatta alla brottsoffer, med särskild tonvikt på offer för våldsbrott; den bör omfatta en systematisk metod för säkerställande av brottsoffers faktiska tillgång till rättslig prövning och ersättning,
2. låta strategin OMFATTA följande åtgärder: främjande av bästa praxis mellan medlemsstaterna när det gäller att förbättra brottsoffers tillgång till information, stöd och skydd, nya praktiska utbildningsinitiativ samt samordning och stärkande av verksamhet inom de befintliga EU-nätverken såsom det europeiska nätverket för brottsoffers rättigheter och det nätverk av nationella kontaktpunkter som har inrättats enligt artikel 16 i direktivet om ersättning; i detta sammanhang uppmanas kommissionen att utvärdera verksamheten vid och värdet av rättighetsnätverket och nätverket av nationella kontaktpunkter samt att bedöma om det är lämpligt att slå samman dessa båda nätverk,
3. UTVÄRDERA den befintliga lagstiftningsramen om brottsoffers rättigheter som en del av den ovannämnda strategin; särskild uppmärksamhet bör ägnas översynen av de EU-bestämmelser som är relevanta för ersättning, till exempel direktivet om ersättning; även effekterna av rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff¹¹ på brottsoffrens tillgång till ersättning bör granskas,
4. UPPMANA Eurojust, FRA, Europeiska jämställdhetsinstitutet och rättighetsnätverket att undersöka hur man kan förbättra samarbetet och informationsutbytet mellan de behöriga myndigheterna när det gäller offer för våldsbrott i gränsöverskridande fall; dessutom skulle det europeiska nätverket för rättslig utbildning och Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning också kunna bidra, särskilt med avseende på utbildning av de behöriga myndigheterna,
5. FULLT UT UTNYTTJA EU:s finansieringsinstrument när brottsoffers rättigheter ska främjas och aktivt sprida information om möjligheter till finansiering via EU, som syftar till att förbättra brottsoffers rättigheter i medlemsstaterna.

¹¹ EUT L 76, 22.3.2005, s. 16.

Medlemsstaterna uppmanas att

1. SÄKERSTÄLLA ett fullständigt och korrekt införlivande och ett effektivt praktiskt genomförande av den befintliga EU-lagstiftningen om brottsoffers rättigheter,
2. FULLGÖRA åtagandet att genomföra de åtgärder som man nyligen har enats om i rådets slutsatser om brottsoffers rättigheter,
3. SÄKERSTÄLLA att de nationella myndigheterna för ersättningsfrågor vid behov deltar i nationella och bilaterala åtgärder och vid möten mellan nationella kontaktpunkter för att stärka samarbetet,
4. SÄKERSTÄLLA ett övergripande och helhetsinriktat synsätt på brottsoffers rättigheter som inbegriper alla aktörer som kan komma i kontakt med brottsoffer och som omfattar brottsoffrens tillgång till information om sina rättigheter samt det stöd och skydd de kan få i enlighet med brottsoffrens individuella behov,
5. SÄKERSTÄLLA att det finns en nationell politik för ersättningsfrågor vad gäller brottsoffers tillgång till ersättning och vid behov utforma åtgärder för att få den att fungera bättre; en del av denna utformning kan inriktas på att förbättra möjligheterna att använda ny teknik i syfte att bättre informera brottsoffer om ersättning; informationen bör vara interaktiv, användarvänlig och tillgänglig för alla användare; medlemsstaterna bör överväga att göra denna information tillgänglig på åtminstone engelska, utöver de nationella språken; medlemsstaterna uppmanas också att utveckla elektroniska tjänster och användarvänliga formulär för ansökan om ersättning,
6. ÖKA medvetenheten om de statliga systemen för ersättning bland tjänstemän som kan komma i kontakt med brottsoffer, till exempel genom att tillhandahålla utbildning; vidare uppmanas medlemsstaterna att överväga om den utbildning som avses i artikel 25 i direktivet om brottsoffers rättigheter också bör ges till myndigheter som handhar ersättningsfrågor,
7. FULLT UT UTNYTTJA EU:s finansieringsinstrument när brottsoffers rättigheter ska främjas, bland annat genom att till exempel utveckla och upprätta interaktiva och användarvänliga nationella webbplatser, hjälptelefontjänster och mobila applikationer för myndigheter som handhar ersättningsfrågor i medlemsstaterna.